

ZAROBLJENA DRŽAVA:

**ANALIZA SLUČAJA ZAROBLJENE DRŽAVE U ZDRAVSTVENOM SEKTORU
KANTONA SARAJEVO**

Mart 2018.

Ovo istraživanje je provedeno uz podršku Evropske unije. Stavovi izneseni u ovom istraživanju su stavovi Transparency International Bosne i Hercegovine, i ne odražavaju nužno stavove Evropske unije.

Ovaj projekat finansira Evropska unija

Sažetak

Otkako je Sebija Izetbegović, supruga bošnjačkog člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine (BiH), imenovana za direktoricu Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, slučaj zarobljene države u zdravstvenom sektoru kantona Sarajevo postao je vidljiviji za javnost. Tri glavna stuba sistema zdravstvene zaštite kantona Sarajevo – Univerzitetski klinički centar Sarajevo, Medicinski fakultet državnog univerziteta i Ljekarska-lijeknička komora kantona Sarajevo – stavljena su pod strogu kontrolu gđe Izetbegović, istaknute članice Stranke demokratske akcije (SDA). Nalazi ove analize pokazuju da se uspostavljanje kontrole nad zdravstvenim sektorom kantona Sarajevo odvijalo u dva pravca. Prvi pravac ima za cilj promociju gđe Izetbegović kao vrhunske menadžerke i, samim tim, vrhunske buduće političarke na najvišim nivoima državne vlasti. Drugi pravac je vodio ka uvođenju turskih privatnih klinika u zdravstveni sektor sarajevskog kantona pod isključivim vođstvom gđe Izetbegović. To bi, kroz stvaranje poluprivatnih državnih zdravstvenih klinika, gđi Izetbegović moglo obezbijediti trajnu moć za ostvarivanje potpune kontrole nad zdravstvenim ustanovama u kantonu.

Uvod

Istraživanje „Zarobljena država u zdravstvenom sektoru kantona Sarajevo“ se prvenstveno bavi dešavanjima u posmatranom dijelu zdravstvenog sektora BiH od početka januara 2016., kada je gđa Izetbegović imenovana za direktoricu Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo. Cilj istraživanja je da opiše način na koji je gđa Izetbegović, istaknuta članica SDA, preuzela potpunu kontrolu nad zdravstvenim sektorom kantona Sarajevo koristeći se političkim uticajem svog supruga Bakira Izetbegovića, člana Predsjedništva BiH iz reda bošnjačkog naroda i predsjednika SDA. Nadalje, istraživanje će ilustrovati sve tihe prakse i mehanizme pomoću kojih gđa Izetbegović i moćna mreža oko nje namjeravaju pretvoriti javni zdravstveni sektor u kantonu Sarajevo u poluprivatni zdravstveni sektor i nju lično promovisati kao buduću političku liderku. Nadalje, ovakve prakse upravljanja su štetne po sve demokratske procese i istovremeno duboko i negativno utiču na napore koje BiH ulaže u realizaciju prijeko potrebnih demokratizacijskih reformi na putu evropskih integracija.

Koncept zarobljene države

Pojam zarobljene države se generalno odnosi na duboko ukorijenjen i dugotrajan proces kojim se na sistematičan način izobličuje čitav državni sistem ili jedan njegov dio, koji je vrlo često ugrađen u demokratske procese, a s ciljem služenja privatnim interesima.¹ Za potrebe ovog istraživanja, fenomen zarobljene države može se definisati kao skup procesa i njihovih ishoda čiji je krajnji cilj kontrolisanje javnih resursa i manipulisanje njima u korist određenog pojedinca ili grupe. Fenomen zarobljene države ne znači automatski da se loše upravljanje ostvaruje kroz nezakonite radnje, već se pojam zarobljene države češće posmatra kao oblik nezakonitog upravljanja koji dovodi do niza odluka kojima se potpuno zanemaruje javni interes i koje su isključivo usmjerene ka ostvarivanju interesa pojedinaca ili organizovanih grupa.

Oblik zarobljavanja koji je najviše odgovara slučaju zdravstvenog sektora u BiH jeste zarobljavanje politike. To je uglavnom stoga što cjelokupan slučaj zarobljavanja zdravstvenog sektora u BiH predstavlja primjer manipulacije i zloupotrebe političke moći i položaja s konačnim ciljem ostvarivanja uskih partikularnih interesa članova vladajuće partije. Naime, javne politike predstavljaju glavnu sponu između građana i vlasti i iz tog razloga treba da se kreiraju putem osnovnih demokratskih procesa zasnovanih na premisi otvorenosti, dijaloga, konsenzusa i javnog interesa.² Pored toga, javne politike utiču na širok spektar partikularnih interesa i zato privlače pažnju raznih interesnih grupa koje pokušavaju da utiču na njih. Zarobljavanje politika je konstantan proces u kom se odluke o javnim politikama ciljano udaljavaju od javnog interesa i oblikuju u korist vrlo često nelegitimnih i netransparentnih partikularnih interesa, i gotovo uvijek podriva osnovne demokratske vrijednosti.³

Pojedinci i posebne interesne grupe mogu na različite načine uticati na javne službenike s ciljem zarobljavanja politike unutar određenog sektora u državi. Na primjer, direktan uticaj na javne službenike može da se gradi na postojećim ličnim vezama, kao što su porodični i drugi bliski odnosi, ili na pripadnosti političkim partijama i drugim moćnim mrežama.⁴ Sektori u kojima je pojedincu povjeren visok stepen slobode odlučivanja posebno su osjetljivi na djelovanje i uticaj „zarobljivača“. Naposljetku, zarobljavanje politika dovodi do loše raspodjele javnih sredstava i time ugrožava održivi rast, te može izazvati blokadu reformi ili njihovo udaljavanje od javnog interesa. Isto tako, zarobljavanje politika veoma često „podrazumijeva zdravstvene, ekološke i

---

¹ Approach to Researching State Capture in High-Risk Sectors in WB, Nives Miošić-Lisjak, str. 12

² OECD, „Preventing Policy Capture: Integrity in Public Decision Making“, OECD Public Governance Reviews, str. 9. OECD: Pariz, 2017. Dostupno na http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/governance/preventing-policy-capture_9789264065239-en#_Wi5UfEqnHIU

³ OECD, 2017: 9

⁴ OECD, 2017: 37

bezbjednosne prijetnje, npr. kroz smanjenje kvaliteta usluga ili zanemarivanje bezbjednosti“ ((OECD (2017.), *Preventing Policy Capture: Integrity in Public Decision Making*, str 10.).

Metodologija

Metodologija ovog istraživanja se oslanja na nekoliko izvora informacija. Polaznu tačku predstavljaju informacije objavljene u medijima, koji, istovremeno, predstavljaju sekundarni izvor informacija. Za potrebe ovog istraživanja konsultovani su sljedeći mediji: Žurnal, Slobodna Bosna, Oslobođenje, Dnevni Avaz, Udri muški, Buka, Pressing, N1, Depo, Patria, CIN, Blic, Klix, Hayat i Novi. Izvještavanje navedenih medija uzeto je u obzir kao glavni izvor informacija jer su oni najčešće izvještavali o upravljačkim praksama gđe Izetbegović tokom njezinog mandata kao direktorice Opće bolnice „Prim. dr. Abdulah Nakaš“ (2013.-2016.) i kasnije kao direktorice Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo (od 2016. do danas). Ove informacije su istraživaču pružile glavne uvide i pokazatelje o pitanjima koja su predmet ovog istraživanja.

Intervjui s ključnim ispitanicima koji su iz prve ruke upoznati sa slučajem predstavljaju primarni izvor informacija za ovo istraživanje. Lista ključnih ispitanika sačinjena je na osnovu sekundarnih izvora informacija. Kriterijumi za intervjuje s ključnim ispitanicima podrazumijevali su da je potencijalni ispitanik ljekar koji je zaposlen u jednoj od dvije zdravstvene ustanove u kojima je gđa Izetbegović obavljala funkciju generalne direktorice (Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“ i Univerzitetski klinički centar Sarajevo) te da je direktno pogođen/-a upravljačkim procesima u sektoru zdravstva. Shodno tome, intervjuje su Transparency International-u u BiH (TI BiH)⁵ dala tri ljekara, dva iz Opće bolnice „Prim. dr. Abdulah Nakaš“ i jedan iz Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo. Pored toga, intervjuisana su i dva novinara magazina Žurnal, Amarildo Gutić i Avdo Avdić, koji kontinuirano izvještavaju o pitanjima upravljanja u zdravstvenom sektoru kantona Sarajevo. Pored njih, za potrebe ovog istraživanja intervjuisan je i Enver Puška, pacijent koji je, kako navodi, u Univerzitetskom kliničkom centru Sarajevo bio loše liječen. Na kraju istraživačke faze obavljeno je ukupno šest intervjuja. Ispitanicima su u intervjuima postavljana identična pitanja, a sve u cilju obezbjeđivanja uporedivosti pruženih odgovora, naročito sa stanovišta njihove relevantnosti i tačnosti.

Pregled dokumentacije je obuhvatao postojeće dokumente, kao što su zakonski i podzakonski akti, interni akti i sl. Dokumenti konsultovani za potrebe ovog istraživanja su Zakon o zdravstvenoj zaštiti Federacije Bosne i Hercegovine, Zakon o zdravstvenom osiguranju kantona Sarajevo, Zakon o visokom obrazovanju kantona Sarajevo, Odluka o imenovanju predsjednika i članova Upravnog odbora Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, Statut Univerzitetskog

---

⁵ Intervjue TI BiH-u su dala tri ljekara. Dva ljekara zaposlena u Općoj bolnici „Prim. dr. Abdulah Nakaš“ su željela da ostanu anonimna, dok jedan ljekar, Kemal Dizdarević, neurohirurg zaposlen u Univerzitetskom kliničkom centru Sarajevo i profesor na Medicinskom fakultetu državnog Univerziteta u Sarajevu, nije zahtijevao da ostane anonimna. Pacijent Enver Puška takođe nije zahtijevao anonimnost.

kliničkog centra Sarajevo i Statut Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo. Ograničenje koje proističe iz metodologije istraživanja vezano je za vremenski okvir u kom je istraživanje moralo biti sprovedeno. Naime, vremenski okvir, koji je prema metodologiji istraživanja bio od kraja avgusta 2017. godine do sredine januara 2018., bio je prilično kratak i u znatnoj mjeri je ograničio razvoj šireg istraživačkog pristupa. Duži vremenski okvir bi omogućio detaljniju analizu svih pravnih akata i dokumenata. Ove dokumente bi trebalo izmijeniti u smislu povećanja odgovornosti svih aktera u okviru posmatranog zdravstvenog sektora i sprečavanja ili smanjenja mogućnosti za privatizaciju i zarobljavanje javnog sektora uskim partikularnim interesima, bez obzira na njihove profesionalne pozicije i dodijeljena ovlašćenja.

Relevantnost sektora i ključni problemi

U bilo kojoj zemlji zdravstveni sektor je najvitalniji pružalac usluga građanima. Kako navodi Svjetska zdravstvena organizacija, „bolje zdravlje je od ključnog značaja za ljudsku sreću i blagostanje. Ono takođe u znatnoj mjeri doprinosi ekonomskom napretku jer zdravo stanovništvo duže živi, produktivnije je, i više štedi“ (Svjetska zdravstvena organizacija, Zdravlje i razvoj).⁶ Ekonomska kriza, kao i u drugim oblastima, dovela je do smanjenja broja zaposlenih i samim tim do smanjenog priliva sredstava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, što utiče na obim i kvalitet prava iz tog osiguranja. Posljedica toga je povećanje rizika od korupcije, što je imalo naročito destruktivne i opasne posljedice za sveukupni zdravstveni sistem i njegove učesnike. Relevantne studije, izvještaji, istraživanja percepcije i reportaže istraživačkih medija tokom posljednjih nekoliko godina nude snažne dokaze da su loše prakse upravljanja uvelike prisutne u zdravstvenom sektoru, a posebno se manifestuju u oblastima koje su naročito podložne riziku od korupcije kao što su javne nabavke, sukob interesa, upravljanje ljudskim resursima (nedostatak transparentnosti i nepotizam u praksama zapošljavanja) i finansijsko upravljanje.⁷

Iz nalaza ovog istraživanja u vezi s lošim kvalitetom pružanja zdravstvenih usluga u Univerzitetском kliničkom centru Sarajevo slijedi da potencijalno oslabljen zdravstveni sektor kao rezultat lošeg upravljanja utiče na cjelokupno stanovništvo kantona Sarajevo kao i Federacije BiH. Da bi se naglasio značaj zdravstvenog sektora kantona Sarajevo kao jedne koherentne i samostalne cjeline, koja istovremeno predstavlja neraskidivi dio cjelokupnog sektora zdravstva u BiH, potrebno je objasniti sveukupnu organizacionu strukturu sektora

---

⁶ Svjetska zdravstvena organizacija, dostupno na: www.who.int/hdp/en/

⁷ Godišnji izvještaji o napretku EK, sveobuhvatna analiza planova za borbu protiv korupcije i planova integriteta, i procjena rizika zdravstvenih ustanova u BiH.

zdravstva u BiH. Sektor zdravstvene zaštite u BiH je podijeljen na dva glavna sistema zdravstvene zaštite koji su organizovani na nivou entiteta (Republike Srpske i Federacije BiH).⁸ Sistem zdravstvene zaštite u Federaciji BiH je dodatno podijeljen na 10 kantonalnih podsistema. Pored toga, u sistemu zdravstvene zaštite BiH postoji i treća organizaciona jedinica u Distriktu Brčko BiH.⁹ Iz navedenoga slijedi da je kompletan sistem zdravstvene zaštite u BiH zakonski rascjepkan u organizacione jedinice bez utvrđene državne hijerarhijske strukture, i kao takav lako je podložan uticaju različitih partikularnih interesa. Dok je sistem zdravstvene zaštite u Republici Srpskoj centralizovaniji i ima samo jedan fond zdravstvenog osiguranja, sistem zdravstvene zaštite Federacije BiH je decentralizovan i ima dva oblika fonda zdravstvenog osiguranja – zavod zdravstvenog osiguranja u svakom kantonu i Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH, koji pokriva specifična pitanja zdravstvene zaštite propisana Zakonom o zdravstvenom osiguranju Federacije BiH.¹⁰ Pored toga, postoji i fond zdravstvenog osiguranja u Distriktu Brčko BiH, koji je organizovan kao nezavisan i koherentan sistem.¹¹

Konkretno, ovo istraživanje objašnjava stanje u sektoru zdravstva u kantonu Sarajevo, s posebnim naglaskom na Univerzitetski klinički centar Sarajevo kao jedan od najvećih kliničkih centara u Federaciji BiH. To je uglavnom zbog toga što je u posmatranom vremenskom periodu, od početka januara 2016. do danas, veliki broj ljekara napustio Univerzitetski klinički centar Sarajevo, što je nanijelo nepopravljivu štetu sektoru zdravstva u kantonu Sarajevo, pa čak i dalekosežne posljedice za kompletan sistem zdravstvene zaštite u Federaciji BiH. Većina ljekara koji su napustili Univerzitetski klinički centar Sarajevo su dobrovoljno raskinuli svoje ugovore, a neki od njih su otpušteni iz Kliničkog centra. Njihove razloge za napuštanje Kliničkog centra, kao što je naveo jedan od ljekara, prenijeli su i mediji: „Odlučili smo da više ne možemo podnijeti tu vrstu pritiska, mobinga i neizvjesnosti“.¹² Osim toga, tokom posmatranog perioda mediji u BiH počeli su intenzivnije izvještavati o negativnim pojavama u sektoru zdravstva u kantonu Sarajevo koje su, navodno, dovele do odliva mozgova iz Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, kao i do zarobljavanja politike u sektoru zdravstva u kantonu Sarajevo.

Pored toga, postoje indicije da je direktorica Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, gđa Izetbegović, ciljano radila na uvođenju turskih privatnih klinika u sektor javnog zdravstva, kako

---

⁸ „Prema Ustavu Bosne i Hercegovine, zdravstvena zaštita spada u nadležnost dva entiteta: 'Federacije Bosne i Hercegovine' [...] RS [Republika Srpska] ima politički sistem u kojem su moć i vlast veoma centralizovani, dok je u Federaciji politički sistem decentralizovan. Kao posljedica toga, nadležnost za regulisanje pružanja zdravstvene zaštite u Federaciji je podijeljena između federalnih struktura i svakog od deset kantona koji ulaze u sastav Federacije“. „Health Care in Bosnia and Herzegovina in the Context of the Return of Refugees and Displaced Persons“ [Zdravstvena zaštita u Bosni i Hercegovini u kontekstu povratka izbjeglica i raseljenih lica], Visoki komesarijat Ujedinjenih nacija za izbjeglice, jul 2001. (dostupno na: <http://www.unhcr.org/3c614f6a4.pdf>)

⁹ Distrikt Brčko je osnovan kao samoupravna administrativna jedinica u okviru upravne organizacije BiH odlukom Visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu od 8.3.2000. godine, kao posljedica arbitražnog postupka. V. Službeni glasnik BiH, br. 9/00

¹⁰ Zakon o zdravstvenom osiguranju Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske, br. 18/99, 51/01, 70/01, 51/03, 57/03, 17/08, 1/09, 106/09, 39/16, i 110/16), i Zakon o zdravstvenom osiguranju Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, br. 30/97, 7/02, 70/08, i 48/11)

¹¹ Zakon o zdravstvenom osiguranju Brčko distrikta (Službeni glasnik Brčko Distrikta, br. 1/02, 7/02, 19/07 i 34/08)

¹² Patria, 25.9.2017: www.nap.ba/new/vijest.php?id=39086

bi te privatne klinike i njihovi doktori zamijenili ljekare koji su napustili Univerzitetski klinički centar Sarajevo. Ostaje nejasno po kojoj će cijeni ove turske privatne klinike pružati svoje usluge građanima i kako će već opterećeni Zavod zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo i Zavod zdravstvene zaštite Federacije BiH plaćati njihove usluge. Ovo je posebno važno s obzirom na to da tržišne cijene privatnih zdravstvenih usluga daleko prevazilaze cijene usluga koje pružaju javne ustanove zdravstvene zaštite.

Štednja je od posebnog značaja za birače. Imajući ovo u vidu, navodne velike uštede u budžetu Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo za potrebe servisiranja nagomilanih dugova, promovisane u medijima od strane direktorice Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, gđe Izetbegović, ukazuju na njezinu namjeru da se u budućnosti u većoj mjeri angažuje u političkom životu BiH.¹³ Direktorica Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, gđa Izetbegović je duže vrijeme ukazivala na ogromne dugove nagomilane u vrijeme kada je Univerzitetskim kliničkim centrom Sarajevo upravljao menadžment koji je podržavala druga politička partija. Ono što zbunjuje jeste činjenica da je direktorica Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, gđa Izetbegović, bila članica Upravnog odbora Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo u periodu od 2011. do 2013. godine i u tom svojstvu učestvovala u svim upravljačkim odlukama koje su jednim dijelom dovele do nagomilanih dugova.¹⁴

Čini se da je sve ovo, i nakon svjedočanstava pacijenata objavljenih u medijima i svjedočanstva jednog pacijenta koje je dato isključivo za potrebe ovog istraživanja, izazvalo rapidno smanjenje ili čak potpuno ukidanje nekih usluga koje Univerzitetski klinički centar Sarajevo treba da pruža građanima/pacijentima.¹⁵

Analiza slučaja

U skladu s članom 64. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Upravni odbor Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo čini 11 članova koji se imenuju putem, navodno, konkurentnog postupka na osnovu javnog konkursa za izbor članova Upravnog odbora Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo.¹⁶ Iako bi konkurentni postupak za imenovanje članova Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo trebalo da bude otvoren, transparentan i bez bilo kakvog političkog uticaja, situacija je u stvarnosti drugačija. Jedan ispitanik, ljekar zaposlen u Općoj bolnici „Prim. dr. Abdulah Nakaš“ i bivši član Upravnog odbora u istoj bolnici, izjavio je sljedeće:

---

¹³ *Klix*, 27.1.2017.: www.klix.ba/vijesti/bih/sebija-izetbegovic-godinu-nakon-dolaska-na-celo-kcus-a-vec-smo-vratili-63-miliona-km-duga/170127033

¹⁴ *N1*, 21.6.2017.: ba.n1info.com/a170525/Vijesti/Vijesti/SDP-Izetbegovic-10-godina-direktno-ukljucena-u-rad-KCUS-a.html

¹⁵ *Blic*, 21.6.2017.: www.blic.rs/vesti/republika-srpska/pacijenti-u-ksuc-strahuju-od-sebije-izetbegovic/kz7nfbd; vidi fusnotu 5

¹⁶ Zakon o zdravstvenoj zaštiti Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, br. 46/10 i 75/13).

[Č]lanovi Upravnog odbora Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo nisu predstavnici kantona ili Federacije BiH koje bi trebalo da predstavljaju (u skladu sa zakonom), već su predstavnici vladajućih političkih stranaka u upravljanju sistemom o kojem je ovdje riječ. Oni odgovaraju političkim partijama jer političke partije, preko državnih organa, imenuju i razrješavaju članove upravnih odbora (upravnih odbora preduzeća i javnih ustanova koje su u potpunosti ili djelimično u vlasništvu države).¹⁷

Dodao je takođe iz ličnog iskustva da „čim je došlo do promjene vlasti, razriješen sam dužnosti kao član Upravnog odbora Opće bolnice „Prim. dr. Abdulah Nakaš““. Ljekar je takođe naveo da je „trenutni Upravni odbor Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo apsolutno pod kontrolom direktorice Sebije Izetbegović jer je pretežno sastavljen od članova iste političke partije iz koje dolazi i Sebija Izetbegović (SDA)“.¹⁸ Osim toga, čini se da su konkursne procedure za izbor članova upravnih odbora unaprijed namještene upotrebom različitih mehanizama državne vlasti koji su već stavljeni pod kontrolu političkih elita.

Na sjednici Vlade Federacije BiH, koju čini koalicija političkih stranaka pod nazivom Savez za bolju budućnost (SBB), SDA i Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine, koja je održana 12.11.2015., vlada je imenovala privremeni Upravni odbor Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo na period od tri mjeseca.¹⁹ Ostaje nejasno koja je (bila) zakonski propisana procedura za imenovanje privremenog Upravnog odbora preduzeća ili ustanova koje su u potpunosti ili djelimično u vlasništvu Vlade Federacije BiH. Ubrzo po imenovanju, novi privremeni Upravni odbor je na sjednici održanoj 6.1.2016. imenovao gđu Izetbegović (jedinu kandidatkinju za tu funkciju), članicu SDA (koja je jedna od vladajućih stranaka u koaliciji u Federaciji BiH) i suprugu Bakira Izetbegovića, predsjednika te stranke i bošnjačkog člana Predsjedništva BiH, za direktoricu Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo. Nije tajna da gđa Izetbegović od svog supruga dobija veliku podršku, čemu u prilog ide i sljedeća njegova izjava: „Meni na dušu ide ako je menadžerisanje moje supruge loše za pacijente. Mislim da je napravila dobar posao za pacijente. Ako nije, neće moći ostati gdje jeste. Ono što do mene dođe od običnih ljudi je da se popravilo sve. Liste čekanja nisu duge, brzo se dođe na red“.²⁰ Međutim, prema informacijama koje je Dnevnom avazu dao kardiohirurg zaposlen u Univerzitetkom

---

¹⁷ Ispitanik je ljekar zaposlen u Općoj bolnici „Prim. dr. Abdulah Nakaš“ i bivši član Upravnog odbora iste bolnice. Intervju s ljekarom je obavljen 5.12.2017. u Sarajevu. Navodna povezanost članova Upravnog odbora Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo predstavljena je u članku online portala *Moj portal* od 24.11.2015.: <http://www.mojportal.ba/2015/11/24/ekskluzivno-ko-su-clanovi-kaznjenicke-bojne-u-upravnom-odboru-sa-zadatkom-izabrati-sebiju-izetbegovic-za-direktora-ukcs/>

¹⁸ *Moj portal*, 2015.

¹⁹ Činjenica da je prethodni Upravni odbor Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo razriješen dužnosti i da je imenovan novi proističe iz medijskih naslova (*Dnevni avaz*, 12.11.2015.: <http://avaz.ba/vijesti/204859/vlada-fbih-imenovan-novi-upravni-odbor-ukcs-a>) i dnevnog reda 30. sjednice Vlade Federacije Bosne i Hercegovine (*Vlada Federacije Bosne i Hercegovine*: http://www.fbihvlada.gov.ba/bosanski/sjednica_v2.php?sjed_id=498)

²⁰ *Slobodna Bosna*, 30.5.2016.: <https://www.slobodna-bosna.ba/vijest/32638/izetbegovic-o-bracnim-temama-meni-na-dusu-ide-ako-je-menadzerisanje-moje-supruge-lose-za-pacijente.html>

kliničkom centru Sarajevo, liste čekanja još uvijek postoje.²¹ On je naveo da mu je poznato da na operaciju čeka oko 200 pacijenata. „No, sigurno je taj broj veći“.²² Osim toga, prema informacijama novinara koji je intenzivno pratio rad gđe Izetbegović, u jednom trenutku je u pitanje dovedena i zdravstvena zaštita novorođenčadi s urođenom srčanom manom kao posljedica operacija koje su poništene zbog nedostatka osnovnog medicinskog materijala.²³

Jedan medij je objavio informacije o zloupotrebi javnih sredstava od strane porodice Izetbegović, gdje se opisuje kako je gđa Izetbegović, kao direktorica Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, jednom prilikom na sastanak u Univerzitetskom kliničkom centru Tuzla došla službenim vozilom Predsjedništva BiH.²⁴ U skladu s Pravilnikom o uslovima nabavke i načinu korišćenja službenih vozila u institucijama Bosne i Hercegovine, nije postojao pravni osnov da gđa Izetbegović koristi službeno vozilo Predsjedništva za potrebe Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo.²⁵

Ubrzo nakon što je gđa Izetbegović postavljena za direktoricu Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, do kraja septembra 2017. centar je napustilo 35 ljekara, uključujući i veliki broj specijalista iz različitih oblasti medicine, raskinuvši ugovore o radu.²⁶ Neslaganje osoblja Kliničkog centra s menadžerskim postupcima gđe Izetbegović je dovelo do otpuštanja pojedinih ljekara s Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, a neki od njih su dobrovoljno raskinuli svoje ugovore zbog nedostatka odgovarajućih uslova za rad.²⁷ Tačnije, nakon napuštanja (ili otpuštanja) ljekara uslijedila su uznemirujuća svjedočenja pojedinih ljekara o direktnim prijetnjama koje im je prethodno upućivala direktorica Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, gđa Izetbegović. Postoji audio snimak prijetnji upućenih Ademiru Spahiću, savjetniku bivšeg direktora Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, koji je javno objavljen. Dio pomenutih prijetnji koje je uputila gđa Izetbegović glasi:

Nemojte se igrati sa mnom. Ja nisam član vašeg društva propalica na koje ste vi naučili. Ovo je zadnje upozorenje i zadnji naš razgovor, jeste li me čuli!? Još jednom čujem da

²¹ *Dnevni avaz*, 15.1.2017.: <http://avaz.ba/vijesti/teme/331874/sebija-ponovo-uhvacena-u-lazi-liste-cekanja-nisu-smanjene>

²² *Dnevni avaz*, 2017.

²³ Intervju s novinarom Amarildom Gutićem, koji je trenutno zaposlen u online novinama Žurnal. Intervju je obavljen 5.12.2017. u prostorijama Žurnala.

²⁴ *Žurnal*, 17.4.2017.: <http://www.zurnal.info/novost/20421/sebija-izetbegovic-koristi-sluzbeni-automobil-predsjednistva-bih>

²⁵ *Žurnal*, 2017.

²⁶ *Oslobođenje*, 25.9.2017.: <https://www.oslobođenje.ba/vijesti/bih/sest-ljekara-napusta-kcus-atmosfera-je-zatrovana-nemoguće-je-raditi>

²⁷ *N1*, 8.7.2016: <http://ba.n1info.com/a104055/Vijesti/Vijesti/Spisak-uglednih-ljekara-koji-su-napustili-KCUS.html>; *N1*, 16.1.2017.: <http://ba.n1info.com/a132787/Vijesti/Vijesti/Prof.-dr.-Dizdarevic-o-otkazu-na-UKCS-Direktorica-se-sveti.html>; *Oslobođenje*, 9.8.2017.: www.oslobođenje.ba/vijesti/bih/prof-dr-gavrankapetanovic-dobio-otkaz-ugovora-o-radu, <http://ba.n1info.com/a132787/Vijesti/Vijesti/Prof.-dr.-Dizdarevic-o-otkazu-na-UKCS-Direktorica-se-sveti.html>

ste uzeli moje ime u usta, zapamtíte me za života! Jasno sam vam rekla, jeste me dobro razumjeli!? Treba li da ponovim... Još jednom ako moje ime u usta uzmete...²⁸

Ubrzo nakon ovog incidenta, Ademir Spahić je razriješen dužnosti, nakon čega je uslijedila njegova tužba protiv Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo zbog navodno nezakonitog raskida radnog odnosa. Prema riječima ljekara zaposlenog u Općoj bolnici „Prim. dr. Abdulah Nakaš“, i bivšeg kolege gđe Izetbegović, „bilo koga ko ima drugačije mišljenje, ona će upotrebom polupodzemnih sredstava eliminisati iz svog okruženja“.²⁹

S druge strane, radnici koji su se svrstali uz gđu Izetbegović su nagrađivani. Ilustracije radi, jedan od primjera nagrađivanja poslušnih ljekara, kako navodi Žurnal, jeste slučaj refundiranja troškova kupovine lijekova u apoteci „DINA“ iz budžeta Kliničkog centra. Preciznije, u apoteci Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo nije bilo određenih lijekova koje je Klinički centar, po zakonu, bio dužan obezbijediti pacijentima. Pacijentima je u Univerzitetkom kliničkom centru Sarajevo rečeno da te lijekove kupe u apoteci „DINA“, koja je u vlasništvu Enaide Kapetanović, supruge Jasmina Kapetanovića, koji je, prema informacijama objavljenim u medijima, u svojstvu člana Upravnog odbora Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo glasao da gđa Izetbegović bude direktorica Kliničkog centra.³⁰

Proces širenja mreže kontrole gđe Izetbegović obuhvatio je i druge institucije u kantonu Sarajevo. Dana 6.9.2017. održana je vanredna sjednica Senata Univerziteta u Sarajevu na kojoj je odlučeno da Klinički centar Univerziteta u Sarajevu (Univerzitetski klinički centar Sarajevo, ista institucija samo pod drugim imenom) postane nastavna baza u sastavu Senata Univerziteta, nakon tri godine odsustva učešća ove institucije u radu Senata.³¹ I dalje ostaje nejasno zašto Univerzitetski klinički centar Sarajevo nije učestvovao u radu Senata Univerziteta u pomenutom vremenskom periodu od tri godine. U skladu s tim, direktorica Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu, gđa Izetbegović, postala je predstavnik ove institucije u Senatu Univerziteta u Sarajevu. S tim u vezi, Kemal Dizdarević, neurohirurg zaposlen u Univerzitetkom kliničkom centru Sarajevo i profesor na Medicinskom fakultetu državnog Univerziteta u Sarajevu, izjavio je da:

[N]e postoji Klinički centar Univerziteta u Sarajevu, nego postoji samo Univerzitetski klinički centar Sarajevo (ime koje je predviđeno i Statutom ove medicinske ustanove), i kao takav nije nastavna baza Univerziteta u Sarajevu, nego samo nastavna baza Medicinskog fakulteta (kao u Zagrebu i sl.) i direktor (direktor Univerzitetskog kliničkog

²⁸ Udri muški, 11.1.2017.: <http://www.udrimuski.ba/clanak/49533/centralni-zatvor-javljanje-ademira-spahica-nakon-prijetnji-sebije-izetbegovic>

²⁹ Vidi fusnotu 15

³⁰ Žurnal, 191.2017.: <http://zurnal.info/novost/20258/neophodne-lijekove-pacijenti-kupuju-u-apoteci-predsjednika-upravnog-odbora>

³¹ Oslobođenje, 8.9.2017.: <http://www.zurnal.info/novost/20258/neophodne-lijekove-pacijenti-kupuju-u-apoteci-predsjednika-upravnog-odbora>

centra Sarajevo) ne može biti član Senata Univerziteta, nego tu dužnost (član Senata Univerziteta u Sarajevu) može obavljati dekan Medicinskog fakulteta [...] Igra s imenima Klinički centar Univerziteta u Sarajevu i Univerzitetski klinički centar Sarajevo je u direktnoj vezi s interesima gđe Izetbegović na Univerzitetu u Sarajevu. U skladu s važećim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti iz 2010. godine, osnivači ove institucije su Parlament Federacije BiH i skupštine određenih kantona, i ime ove institucije je Univerzitetski klinički centar Sarajevo. Međutim, u sudskom registru i dalje piše da je osnivač Predsjedništvo Republike BiH i kao zvanično ime upisano je Klinički centar Univerziteta u Sarajevu. Pošto gđa Izetbegović želi da bude senatorka, da bude direktorica s ovlašćenjima dekana, da koristi tu poziciju za samo-pozicioniranje u okviru Univerziteta, da utiče na buduće prijedloge medicinske grupe na Univerzitetu koja treba da je promakne u akademika, ona vraća naziv ustanove Klinički centar Univerziteta u Sarajevu, koristeći se činjenicom da je u sudskom registru ova institucija još uvijek zavedena pod tim imenom.³²

Nakon ove izjave, konsultovano je nekoliko pravnih akata kako bi se provjerilo koje je pravo ime Kliničkog centra. U sudskom registru se navodi da je ime navedene ustanove Klinički centar Univerziteta u Sarajevu i da su njeni osnivači Predsjedništvo Republike BiH i Predsjedništvo Skupštine Grada Sarajeva, što se očigledno kosi s članom 4. Statuta Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, u kom se navodi da su osnivači Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo Federacija BiH i pet kantona. Ovo je takođe potvrđeno članom 54. Zakona o zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH, u kom se navodi da su osnivači zdravstvenih ustanova u vlasništvu Federacije i kantona Parlament Federacije BiH odnosno zakonodavna tijela kantona.

Pored toga, Skupština kantona Sarajevo je 2017. usvojila novi Zakon o visokom obrazovanju (vodeća politička stranka u vladajućoj koaliciji u kantonu Sarajevo je SDA, čija je članica gđa Izetbegović).³³ Ovaj zakon direktorici Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, gđi Izetbegović, pruža mogućnost da postane dekanesa Medicinskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. U članu 137. Zakona o visokom obrazovanju kantona Sarajevo se navodi da dekan Medicinskog fakulteta može biti neko iz reda članova akademskog osoblja zaposlenog na Fakultetu (pored funkcije direktorice Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, gđa Izetbegović je i profesorica na Medicinskom fakultetu), ili neko ko je zaposlen u ustanovi koja predstavlja nastavnu bazu Medicinskog fakulteta. (Univerzitetski klinički centar Sarajevo, u skladu s članom 151. istog zakona, predstavlja ekskluzivnu nastavnu bazu Medicinskog fakulteta, što istovremeno isključuje bilo kakvu obavezu Kliničkog centra da bude predmet dodatnog nadzora od strane

---

³² Intervju s Kemalom Dizdarevićem obavljen je 10.12.2017. u Sarajevu.

³³ Žurnal, 15 maj 2017: <http://www.zurnal.info/novosti/20464/izmjenom-zakona-do-mjesta-dekana>; Skupština Kantona Sarajevo: <http://skupstina.ks.gov.ba/sastav/zastupnici/po-strankama/all>

nadležnih državnih organa radi procjene da li ispunjava uslove i kriterijume za izvođenje nastave).³⁴ Nadalje, članom 135. propisano je da vijeće fakulteta (u našem slučaju Medicinskog fakulteta) čini, između ostalog, akademsko osoblje zaposleno u ustanovi koje predstavlja nastavnu bazu (Univerzitetski klinički centar Sarajevo) datog fakulteta. To znači da će Vijeće Medicinskog fakulteta takođe činiti veliki broj zaposlenih u Univerzitetskom kliničkom centru Sarajevo i da će oni biti u poziciji da glasaju za gđu Izetbegović kao buduću dekanesu Medicinskog fakulteta dok ona obavlja funkciju njihove pretpostavljene. Ona može postati dekanesa Medicinskog fakulteta i, istovremeno, obavljati funkciju direktorice Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo.

U tom smislu, ne čudi da su u drugoj polovini godine dužnosti razriješena dva dekana fakulteta. Jedna od dvoje razriješenih dekana, Almira Hadžović-Džuvo, posvjedočila je u jednom intervjuu TV stanici N1 da iza peticije za njeno razrješenje stoji direktorica Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, gđa Izetbegović. Ona je takođe navela da joj je prije pokretanja kampanje za njeno razrješenje, tokom sjednice naučno-nastavnog vijeća Medicinskog fakulteta, gđa Izetbegović uputila sljedeće riječi: „Plakaćeš uskoro“.³⁵

Još jedna ustanova koja se našla pod pritiskom njezine moćne mreže jeste Ljekarska-lijeknička komora kantona Sarajevo.³⁶ Predstavnici Ljekarske-lijekničke komore kantona Sarajevo su žestoko kritikovali rad direktorice Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, gđe Izetbegović.³⁷ Prema riječima jednog od intervjuisanih ljekara i člana Upravnog odbora Ljekarske-lijekničke komore kantona Sarajevo, glavni razlog kritikovanja rada Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo bio je problem zbrinjavanja urgentnih pacijenata u kantonu Sarajevo.³⁸ Ubrzo nakon toga, prema riječima intervjuisanog ljekara, „mi smo izbrisani sa lica zemlje upotrebom mobinga i inženjeringa i, samim tim, stvoren je surogat Komore koji je (sada) pod kontrolom tih centara moći“.³⁹

Jedan od načina na koji je rukovodstvo Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo disciplinovalo (ili ucjenjivalo) Komoru jeste blokiranjem isplate članarina s Univerzitetskog Kliničkog centra Sarajevo namijenjenih Ljekarskoj-lijekničkoj komori. Predstavnici Komore su javno upozorili da bi zbog neplaćanja članarine ljekari mogli ostati bez licence za rad, što bi posljedično dovelo do otpuštanja ljekara čije članarine nisu uplaćene Komori.⁴⁰ S tim u vezi, Tužilaštvo kantona

---

³⁴ Zakon o visokom obrazovanju kantona Sarajevo (Službeni list kantona Sarajevo, br. 33/17); prijedlogom amandmana na Zakon koje je dao predstavnik SBB pojašnjen je problem ekskluzivnosti Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo kao nastavne baze (https://skupstina.ks.gov.ba/sites/skupstina.ks.gov.ba/files/klub_sbb.pdf)

³⁵ N1, 17.5.2017.: <http://ba.n1info.com/a154503/Vijesti/Vijesti/Almira-Hadzovic-Dzuvo-o-prijetnjama-Sebije-Izetbegovic.html>

³⁶ N1, 5.10.2017.: <http://ba.n1info.com/a116043/Vijesti/Vijesti/Sebija-Izetbegovic-i-rat-izmedju-UKCS-a-i-Ljekarske-komore.html>

³⁷ Novi, 31.5.2016.: <http://novi.ba/clanak/73164/12>

³⁸ Novi, 2016.

³⁹ Vidi fusnotu br. 15.

⁴⁰ Hayat, 5.9.2016.: www.haiat.ba/vijest.php?id=45939

Sarajevo izdalo je nalog za istragu o slučaju neplaćanja članarine Ljekarskoj-liječničkoj komori kantona Sarajevo, a istražni postupak u vezi s ovim slučajem je u toku.⁴¹

Direktorica univerzitetskog kliničkog centra, gđa Izetbegović, vrlo često u javnosti istupa s izjavama da je smanjila dugovanja nagomilana prije njenog imenovanja. Prema riječima jednog od ispitanika, ljekara zaposlenog u Općoj bolnici „Prim. dr. Abdulah Nakaš“, čini se da je cjelokupni sistem finansiranja zdravstvenih ustanova u kantonu Sarajevo bio žrtva mogućih manipulacija podacima o efikasnosti u političke svrhe.⁴² Iz toga slijedi da što se više usluga pruži pacijentima, manje novca ostaje u budžetu određene zdravstvene ustanove. U suštini, prostor za uštede ne postoji zbog činjenice da Zavod zdravstvenog osiguranja zdravstvenim ustanovama doznačuje paušalni iznos sredstava, a predviđena sredstva su osmišljena tako da zadovoljavaju redovne potrebe zdravstvenih ustanova (npr. plate za medicinsko osoblje, redovni troškovi medicinskog materijala, troškovi održavanja prostorija zdravstvene ustanove itd.). Jedine moguće uštede su one koje se mogu ostvariti na osnovu usluga koje nisu pružene pacijentima.

Jedini mogući zaključak jeste da su uštede moguće kada je nivo garantovanih usluga nizak, „što će sigurno biti plaćeno zdravljem pacijenata“.⁴³ Ispitanik je predstavio sljedeće podatke:

broj zaposlenih u Univerzitetskom kliničkom centru Sarajevo je smanjen za 4%, a broj dana hospitalizacije je smanjen za 80%, ukupni postotak korišćenja Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo je 65%, dok finansijski pokazatelj za period od 1. juna 2016. do 1. juna 2017. ukazuje na to da Univerzitetski klinički centar Sarajevo ima višak od 13.000.000 konvertibilnih maraka (KM) (oko 6.646.794,00 evra) (od prvobitno dodijeljenog godišnjeg budžeta Kliničkog centra u iznosu od 118.000.000 KM – oko € 9.203.253,00 evra). Iako je 13.000.000 KM ostalo neutrošeno, planirani budžet Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo za narednu godinu je povećan za 5% u odnosu na prošlogodišnji i iznosi oko 125.000.000 KM.⁴⁴

Novododijeljeni budžet od 125.000.000 KM (oko 63.911.485,00 evra) će direktorici Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, gđi Izetbegović, obezbijediti više sredstava za ostvarivanje većih ušteta u cilju njezine lične promocije kao vrsne menadžerke koja je dostojna buduće političke karijere na najvišim nivoima države. Budući da je direktor Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo, jednog od glavnih finansijera Univerzitetskog kliničkog centra

⁴¹ Žurnal, 29.6.2017.: www.zurnal.info/novost/20550/nezakonito-zadrzala-novac-uposlenika-klinickog-centra

⁴² Intervjuisani ljekar je zaposlen u Općoj bolnici „Prim. dr. Abdulah Nakaš“. Intervju je obavljen 12.12.2017. u prostorijama Opće bolnice „Prim. dr. Abdulah Nakaš“.

⁴³ Vidi fusnotu br. 38.

⁴⁴ Vidi fusnotu br. 38.

Sarajevo, iz iste političke partije kao gđa Izetbegović, brojevi koji su ovdje iznijeti jasno pokazuju postojanje snažne povezanosti između imenovanih nosilaca javnih funkcija iz iste političke partije.⁴⁵

Pomenuti ljekar – ispitanik zaposlen u Općoj bolnici „Prim. dr. Abdulah Nakaš“ – pomoću ilustrativnog primjera opisuje jedan od načina ostvarivanja navodnih ušteda. Ljekar je u ekskluzivnom intervjuu za TI BiH opisao kako je gđa Izetbegović, u to vrijeme direktorica Opće bolnice „Prim. dr. Abdulah Nakaš“, prezentovala navodne uštede u budžetu bolnice koje su zapravo bile finansirane od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo. Ispitanik je u intervjuu naveo sljedeće:

[U] posljednjoj godini mandata gđe Izetbegović kao direktorice Opće bolnice „Prim. dr. Abdulah Nakaš“, Upravni odbor Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo po prvi put je bolnici odobrio 3.000.000 KM (oko 1.533.875,00 evra) za kupovinu magneta [...] Nakon toga (tj. nakon što je dobila 3.000.000 KM od Zavoda zdravstvenog osiguranja), bolnica (umjesto da upotrijebi cjelokupan iznos od 3.000.000 KM za kupovinu magneta) potpisuje ugovor o kupovini (magneta) na kredit, a dio iznosa od 3.000.000 KM koji je Zavod zdravstvenog osiguranja dodijelio bolnici predstavljen je kao dobit bolnice koja je ostvarena uštedama. Mi (bolnica) smo zadnju ratu kredita otplatili ovog mjeseca.⁴⁶

Poznat je i primjer manipulacije novčanim sredstvima tokom mandata gđe Izetbegović kao direktorice Opće bolnice „Prim. dr. Abdulah Nakaš“. Ubrzo nakon što je postala direktorica bolnice 2013., Odjel za patohistologiju je ostao bez troje ljekara (od ukupno troje, zaposlenih po različitim ugovorima). Pored toga, jedna ljekarka koja je bila obavezna raditi u bolnici četiri godine nakon završetka specijalizacije iz patofiziologije zatražila je sporazumni raskid ugovora o radu, koji je direktorica bolnice, gđa Izetbegović, prihvatila, odrekavši se tako ulaganja bolnice u specijalizaciju ove ljekarke.⁴⁷ Nakon što je Odjel za patohistologiju ove bolnice ostao bez osoblja, ispunjeni su svi preduslovi za zaključivanje ugovora s privatnom klinikom. Podaci prezentovani u medijima ukazuju na to da je Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“ tokom 2015. i 2016. potpisala tri ugovora s privatnom zdravstvenom ustanovom „Moja klinika“ u vrijednosti 1.113.000 KM (oko 569.067,00 evra), što znači da su godišnji troškovi pruženih usluga patohistologije iznosili 556.500 KM (oko 284.533,00 evra).⁴⁸ Ako uporedimo prezentovane godišnje troškove pružanja patohistoloških usluga s objavljenim iznosom od 840.000 KM (oko 429.485,00 evra), koji obuhvata petogodišnji period pružanja patohistoloških

⁴⁵ U skladu s članom 99. Zakona o zdravstvenom osiguranju, jedna od glavnih aktivnosti Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo jeste planiranje i prikupljanje novčanih sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja te plaćanja usluga zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima. Zakon o zdravstvenom osiguranju Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, br. 30/97, 7/02, 70/08, 48/11 i 100/14).

⁴⁶ Vidi fusnotu br. 15.

⁴⁷ CIN, 22.7.2016.: www.cin.ba/skupa-patohistologija-sebije-izetbegovic

⁴⁸ CIN, 2016.

usluga za Opću bolnicu „Prim. dr. Abdulah Nakaš“ prije potpisivanja navedenih ugovora, više je nego očigledno da postoji ogromna razlika u godišnjim iznosima koji su potrebni za pružanje patohistoloških usluga koje plaćaju poreski obveznici. Ovo ukazuje na još jedan primjer favorizovanja jer je vlasnik privatne zdravstvene ustanove „Moja klinika“ potvrdio da se on i gđa Izetbegović jako dobro poznaju i da je (gđa Izetbegović) vrhunska menadžerka.⁴⁹

Dok je bila direktorica Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, gđa Izetbegović je informisala javnost da je kao direktorica Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo uspjela otplatiti dug od 83,5 miliona KM (oko 42,692,872.00 evra). Mediji izvještavaju da je funkcionisanje Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo trenutno ugroženo jer nema osnovnih materijala za rad (npr. gumenih rukavica, gaza, lijekova u kliničkoj apoteci, reagensa itd.), a jedan dio dijagnostičkih aparata je u kvaru.⁵⁰ Veći dio problema leži u činjenici da ljekari nastavljaju da odlaze iz Kliničkog centra, ostavljajući iza sebe veliku stručnu prazninu. Kemal Dizdarević navodi da je jedan od razloga zašto direktorica Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, gđa Izetbegović, vrši pritisak na pojedine ljekare da napuste Klinički centar sljedeći:

[da] stvori uslove za ulazak stranog, privatnog, prije svega centralnoazijskog kapitala u naše zdravstvo. Ulaganje u zdravstvo izvana ne bi trebalo da bude sporno, ali je sporan način i krajnji cilj koji iza toga stoji. Cilj je da strani liječnici na tercijarnom nivou (tercijarni nivo zdravstvene zaštite), sa kapitalom koji će biti u cjelini gledano minoran, dugoročno budu plaćeni iz naših zdravstvenih fondova (državnih fondova zdravstvenog osiguranja) i da svoje aktivnosti provode isključivo u kombinaciji sa krugovima oko Izetbegovićke, a da pri tome naši istaknuti stručnjaci budu marginalizirani u svojoj zemlji i svojoj struci pri čemu će izgubiti i socijalnu snagu te biti stavljeni u poziciju vazalstva i nekoga ko ni na koji način ne može uticati na tokove zdravstvene politike.⁵¹

Ova izjava se u potpunosti poklapa s informacijama koje su objavile jedne novine gdje stoji da je sve spremno za uvođenje jedne privatne turske klinike u naš zdravstveni sistem.⁵² Plan je da se to uradi indirektno, kroz Kantonalnu bolnicu Zenica, čiji je direktor član iste političke partije kao gđa Izetbegović. U članku se, pored toga, navodi i sljedeće:

Tamo (u Kantonalnoj bolnici Zenica) se već obavljaju operacije, ali samo za one pacijente koji imaju dovoljno novca, ali i vezu da dođu u kontakt sa tim doktorima (turskim doktorima). Kad se skupi određen broj pacijenata, pozove se ekipa iz Turske da

⁴⁹ Vidi fusnotu 47.

⁵⁰ DEPO, 5.10.2017.: <http://depo.ba/clanak/166903/sebija-izetbegovic-necu-se-nikome-izvinjavati-za-svoj-uspjeh-ja-sam-hirurg-ne-bojim-se-kad-je-gusto>; Patria, 15.4.2017.: <http://www.nap.ba/new/vijest.php?id=34768>

⁵¹ Vidi fusnotu br. 28

⁵² Žurnal, 6.11.2017.: <http://zurnal.info/novost/20773/sebija-izetbegovic-u-zdravstveni-sistem-uvodi-privatnu-kliniku-iz-turske>

obavi operaciju. Također, (troškovi) vađenja nalaza koje prethodi operaciji plaća se njima (turskoj klinici), čak i onih (nalaza) za koje postoje uređaji u KCUS-u (Univerzitetском kliničkom centru Sarajevo – tvrde izvori.⁵³

Postupci direktorice Univerzitetског kliničког centra Sarajevo usmjereni ka ostvarivanju velikih ušteda za potrebe samopromocije kao efikasne menadžerke ostavljaju negativne posljedice na pacijente. U junu 2017. pacijenti su protestovali pred Klinikom za onkologiju tvrdeći da ne dobijaju hitnu medicinsku pomoć zbog kvara na aparatima za zračenje.⁵⁴ Prema informacijama koje je prenijela jedna medijska kuća, glavni razlog koji je doveo do ove situacije je to da je direktorica Univerzitetског kliničког centra Sarajevo, gđa Izetbegović, odlučila da ne zaključi ugovor o održavanju aparata za zračenje.⁵⁵ Još jedan primjer pružanja loših usluga pacijentima opisuje pacijent Enver Puška, koji tvrdi da mu je zbog loše pruženih usluga zdravstvene zaštite u Univerzitetском kliničkom centru Sarajevo život bio doveden u pitanje. Konkretno, nakon što je pretrpio srčani udar, prebačen je u Univerzitetски klinički centar Sarajevo, gdje mu je dijagnostikovao srčani udar. On je naveo da „tamo (na Univerzitetском kliničkom centru Sarajevo) procedura po imenu zlatni sat nije funkcionisala“.⁵⁶ „[...] procedura zlatnog sata je bila u kvaru jer se, navodno, radi o skupoj operaciji“.⁵⁷ Samim tim, on nije dobio adekvatnu medicinsku pomoć. Ubrzo nakon što je shvatila da njenom mužu neće biti pružena odgovarajuća medicinska pomoć, njegova supruga je odlučila da ga, na sopstveni rizik, prebaci u Univerzitetски klinički centar Tuzla, gdje je operisan i tako mu je spašen život.

Zaključak

Prethodno opisani postupci direktorice Univerzitetског kliničког centra Sarajevo, gđe Izetbegović, i moćne mreže SDA, odvijaju se u tri pravca koji vode zarobljavanju triju glavnih stubova zdravstvenog sektora u Kantonu Sarajevo. Nakon što je postigla svoj prvi cilj – uspostavljanje potpune kontrole nad najvažnijim zdravstvenim ustanovama u kantonu Sarajevo – ova mreža je svoje napore usmjerila na druga dva stuba sistema zdravstvene zaštite u kantonu Sarajevo – Medicinski fakultet državnog Univerziteta u Sarajevu i Ljekarsku-lijekničku komoru kantona Sarajevo.

Sve ovo je postignuto kroz širok spektar ovlašćenja povjerenih gđi Izetbegović od strane formalnih i neformalnih finansijskih mreža okupljenih oko SDA, a uz podršku dviju političkih

---

⁵³ *Žurnal*, 2017.

⁵⁴ *Klik*, 13.6.2017.: www.klik.ba/vijesti/bih/pacijenti-protestovali-zbog-neispravnih-aparata-za-zracenje-menadzment-kcus-a-krivi-servisere/170613059

⁵⁵ *Blic*, 15.6.2017.: www.blic.rs/vesti/republika-srpska/sebija-stedela-gde-nije-smela-aparati-za-zracenje-nisu-radili-zbog-bizarnog-razloga/Oi1bdvf

⁵⁶ Zlatni sat je savremena invazivna metoda tretmana pacijenata s infarktom kod kojih se u kritičnom periodu prvog sata od početka srčanog napada jednostavnom intervencijom kateterom kroz krvne sudove otklanja ugrušak, otvaraju zakrčeni krvni sudovi u srcu i pacijent bude spašen bez kasnijih komplikacija i posljedica infarkta savremeni; *Patria*, 10.3.2016.: <http://nap.ba/nev/vijest.php?id=22230>

⁵⁷ Intervju s g. Enverom Puškom je obavljen 8.12.2017. u Sarajevu.

partija koje su koalicioni partneri ove stranke. Najmoćniji mehanizam kojim se koristila jeste činjenica da su Upravni odbor Univerzitetskog kliničkog centra činili ljudi povezani s vladajućim političkim strankama, koji su podržali sve njezine postupke i odluke bez obavljanja svoje primarne nadzorne funkcije. Osim toga, posluživši se velikim brojem različitih metoda zastrašivanja, gđa Izetbegović je uspjela da iz Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo ukloni sve ljekare i medicinsko osoblje koji predstavljaju opasnost za postizanje njezinog cilja uvođenja turskih privatnih klinika u kanton Sarajevo.

Da se u konkretnom slučaju radi o efektu zarobljene države potvrđuje i usvajanje novog Zakona o visokom obrazovanju u kantonu Sarajevo, koji gđi Izetbegović omogućuje da potencijalno postane dekanesa Medicinskog fakulteta i da istovremeno i dalje ostane na poziciji direktorice Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo. Uspjevši da uspostavi kontrolu nad Ljekarskom-lijekničkom komorom kantona Sarajevo i Medicinskim fakultetom koristeći se mehanizmima za zastrašivanje u vidu ucjenjivanja i davanju obećanja o napredovanju u karijeri za sve one koji podržavaju smjenu upravnih struktura ovih dviju institucija, gđa Izetbegović je uspjela da ukloni najsnažniji mehanizam nadzora nad njezinim ostvarenim i planiranim manevrima u vezi sa zdravstvenim sektorom u kantonu. Naposljetku, privatizacija javnih resursa ogleda se i u manipulaciji i zloupotrebi sredstava Kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja koja će biti plaćena turskim klinikama za usluge koje pružaju pacijentima u kantonu Sarajevo.

Preporuke

Vlada BiH, sastavljena isključivo od vladajućih stranaka, imenuje i razrješava članove Upravnog odbora Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo na osnovu konkurentskog postupka koji je, prema riječima jednog od intervjuisanih ispitanika, unaprijed namješten. Imajući u vidu da Upravni odbor, koji je izabran i imenovan na takav način, sprovodi postupak imenovanja direktora Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, više je nego očigledno da je čitav proces imenovanja direktora Kliničkog centra kompromitovan u korist trenutno vladajućih političkih partija u BiH. Kao što je pomenuto na početku ovog rada, zbog kratkog vremenskog perioda za obavljanje istraživanja, na osnovu trenutnih nalaza potencijalne preporuke odnose se na sljedeće, uključujući promjene na nivou politika:

- **Cjelokupni postupak odabira i imenovanja Upravnog odbora Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo i drugih zdravstvenih ustanova u vlasništvu Vlade Federacije BiH i jednog ili više kantona, izmjenom člana 64. Zakona o zdravstvenoj zaštiti Federacije Bosne i Hercegovine, kojim je propisan nadležni organ za imenovanje Upravnog odbora, treba povjeriti Komisiji za izbor i imenovanje**

Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, koji čine predstavnici svih poslaničkih klubova proporcionalno zastupljenosti svih političkih stranaka koje učestvuju u radu Parlamenta.⁵⁸

U vezi s Upravnim odborom Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo:

- **Postupak imenovanja članova Upravnog odbora Kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja, izmjenom člana 16. Statuta i svih ostalih povezanih pravnih akata kojima se propisuje postupak imenovanja u Upravni odbor Kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja, treba povjeriti Skupštini kantona Sarajevo. Na taj način bi se obezbijedilo da opozicione političke partije budu u većoj mjeri uključene u nadgledanje procesa imenovanja Upravnog odbora. Pored toga, sastav Upravnog odbora treba da bude propisan Statutom na način da se četiri člana Odbora (od ukupno devet) imenuje iz reda opozicionih stranaka koje učestvuju u kantonalnoj skupštini.**

Ako se postupak imenovanja Upravnog odbora uredi na gore opisani način, u proces donošenja odluka Upravnog odbora bi se uvela veća ravnoteža moći i time bi se ograničila mogućnost potpune kontrole nad finansijama cjelokupnog sektora zdravstvene zaštite u kantonu Sarajevo.

***

---

⁵⁸ Poslovnik kojim se uređuje sastav radnih tijela Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH (u našem slučaju Komisije za izbor i imenovanje Parlamenta Federacije BiH: <https://predstavnickidom-pfbih.gov.ba/bs/page.php?id=20>).